

۷۶۸۱

۸۰۰

۱

۴۰۴

سرو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سنگین زندگی

دکتر عیسی ولانی

بخش دوم: مادران معصومان

۱۳۹	فصل اول: مادران پیامبران اولوالعزم
۱۳۹	«عاده» یا «سلاه» مادر نوح
۱۴۲	«بونا» یا «نونا» مادر ابراهیم
۱۴۸	یوکابد: مادر موسی
۱۵۹	وحی به مادر موسی
۱۶۱	انول وحی
۱۶۲	ام موسی
۱۶۵	مریم، مادر عیسی
۱۶۶	سرپرستی مریم
۱۷۰	مقام مریم
۱۷۱	بشارت تولد مسیح
۱۷۹	بعثت عیسی مسیح
۱۸۷	آمنه مادر پیامبر اسلام
۱۹۳	نقشه قتل آمنه
۱۹۵	داستان سبط کاهن
۲۱۳	فصل دوم: ستارگان زندگی
۲۱۴	فضایل مادران معصوم
۲۱۵	همسر معصوم بودن
۲۱۵	مادر معصوم بودن
۲۱۶	پاکی از آلودگی هنگام زایمان
۲۱۶	رحام مطهر
۲۱۷	خدیجه مادر فاطمه زهراء (ع)
۲۲۱	زمینه‌های شکل‌گیری ازدواج خدیجه

۲۲۶	معشوق خدیجه مبعوث می شود
۲۲۸	خدیجه، پیش گام ایمان
۲۳۱	غمخوار همراه
۲۳۴	هم سخن تنهایی های خدیجه
۲۳۸	غم فراق
۲۴۱	فاطمه بنت اسد، مادر علی ابن ابیطالب
۲۴۳	خواب فاطمه بنت اسد
۲۴۵	کعبه، زایشگاه علی
۲۵۱	فاطمه بنت اسد از زبان پیامبر
۲۵۳	فاطمه، مادر امام حسن و امام حسین علیهما السلام
۲۵۳	تولد و ازواج فاطمه
۲۶۷	همسری نمود
۲۷۳	فاطمه کوثر است
۲۷۵	فاطمه از اصحاب مباح
۲۷۷	حب فاطمه
۲۷۷	حب واقعی و سرمنشأ آن
۲۸۳	حب فاطمه مزد رسالت
۲۸۵	عصمت فاطمه
۲۹۳	دفاع از حق
۲۹۴	دیدار بانوان مدینه با فاطمه
۳۰۰	جریان فدک
۳۰۰	فدک چیست؟
۳۰۲	چرا فدک به فاطمه رسید؟
۳۰۴	ارث یا نحله
۳۱۸	لحظات فراق

۳۲۵	شهربانو، مادر امام سجاد علیه السلام
۳۲۷	شخصیت شهربانو
۳۳۳	عشق آگاهانه
۳۴۱	فاطمه، مادر امام باقر علیه السلام
۳۴۳	ام فروه، مادر امام صادق علیه السلام
۳۴۶	حمیده، مادر امام کاظم علیه السلام
۳۵۳	نجمه، مادر امام رضا علیه السلام
۳۵۸	خیزران، مادر امام - علیه السلام
۳۶۴	سمانه، مادر امام هادی علیه السلام
۳۶۷	سوسن، مادر امام حسن عسکری علیه السلام
۳۷۴	نرجس، مادر امام زمان علیه السلام
۳۷۷	جنگ مسلمانان با رومیان
۳۸۳	شخصیت نرجس
۳۸۴	وفات نرجس
۳۸۷	کتابنامه
۳۹۷	نمایه ها
۳۹۷	آیات
۴۰۷	روایات

پیشگفتار

روزی هسته در حال فکر کردن بودم که ذهنم به هر طرفی پرواز می‌کرد و به صورت پراکنده و بی‌ارن هیچ‌گونه انسجامی این سو و آن سو مرا با خود همراه می‌کرد، ناگهان در رمای به ذهنم زد و توجه مرا به خود جلب کرد؛ چطور آن همه سخن و مطالب از زندگی و عملکرد اولیاء الهی، پیامبران ربانی، پیامبر اکرم اسلام و اوصیاء پاک و مصلحان آن حضرت و پدرانشان به رشته تحریر درآمده است؛ اما مطلب مدونی دربار مادر اکثر آن بزرگواران کمتر به چشم می‌خورد. به ویژه درباره‌ی مادر امامان معصوم (علیهم‌السلام)، بسیار اندک، و نوشته‌ها بسیار بسیار ناچیز است. این فکر مرا آنقدر می‌داد که چرا این همه بی‌وفایی و ظلم در حق این بزرگترین اسوه‌های بشری روا داشته شده است؟ از طرف دیگر می‌دیدم بضاعت علمی‌ام برای تدوین چنین اثری اندک است؛ اما با خود اندیشیدم که آیا در حد توان، وظیفه‌ای در جمع‌آوری مطالب پراکنده و سعی و تلاش برای دسترسی به مطالب تاریخی دربار آن بزرگواران ندارم؟ از این رو، مصمم شدم در اولین فرصت، درباره‌ی موضوع مورد نظر اقدام کنم. و به خوبی آگاه بودم که ورود در این مقوله دو اشکال عمده را به همراه دارد: اول اینکه منابع درباره زندگی آن بزرگواران بسیار اندک است. ثانیاً مطالب مورد نظر تاریخی است نه تحلیلی؛ بنابراین تمام سعی من باید در پی یافتن منابع تاریخی باشد. در هر حال، در تابستان سال ۱۳۹۰

مصادف با رمضان ۱۴۳۲ هـ.ق، با توجه به تعطیل شدن دانشگاه‌ها و فراغت پیش آمده دست به قلم بردم و به لطف الهی در تابستان ۱۳۹۱ مصادف با رمضان ۱۴۳۳ آن را به اتمام رسانده، و نام آن را ستارگان زندگی نهادم. ستارگانی که در این نوشتار به آن خواهم پرداخت مادران پنج پیامبر اولوالعزم، دوازده امام شیعیان و حضرت فاطمه زهرا علیها السلام است.

برای آنکه توفیق یار شود و مشکلات مذکور کمتر گردد، تعهد کردم که در همان ماه مبارک رمضان یک دور قرآن تلاوت کرده، و ثوابش را نثار ارواح مطهر آن مادران با فضیلت کنم. به راستی این اقدام کارساز بود و مدد و یاری الهی را هر بسا از مواقع لمس کردم و ذهنم متوجه مطلب یا کتابی می‌شد که وقتی مراجعه می‌کردم برایم راه‌گشا بود. در اینجا تذکر این نکته ضروری است که چون سخن از ستارگان با فضیلتی است که در رحم خود ماهها صالحترین بندگان خدا را با سیره‌شان خود پرورش داده و آنان را آماده پذیرش سنگین‌ترین مسئولیت بودند، بنابراین اولین امری که لازم بود مورد توجه قرار گیرد مسأله زن و در درجه دوم مسأله مادر بود. پس نخست نگاهی به جایگاه زنان در ادوار تاریخ و همچنین از دیدگاه اسلام، داشته و پاسخ به پرسش‌هایی از این دست که آیا زن از نظر من العقل هستند مورد بررسی قرار گرفت. سپس در فصل دوم مطالبی درباره مقام مادر و جایگاه او در اسلام تقدیم خوانندگان محترم شد. چون اکثریت طایع مادران امامان ام‌ولد و کنیز بوده‌اند، لازم دیدم در فصل سوم بحثی درباره‌ی «بردگی» داشته و این موضوع را مورد تحقیق و بررسی قرار دهم که چرا پیامبر گرامی اسلام از نخستین روز بعثت اصل بردگی را الغاء نکرده، بلکه آن را به رسمیت شناخته است. و نیز به چه دلیل امامان معصوم ما برای فرزندان معصوم خود با همسرانی از کنیزان به عنوان مادر ازدواج کرده‌اند؟ در نهایت نیز چون

صحبت از مادران معصوم بوده، در فصل چهارم سخنی هر چند مختصر از اینکه عصمت چیست و معصوم کیست؟ به میان آمده است. امروز که آخرین روز ماه مبارک رمضان سال ۱۴۳۳ هـ ق است و این مباحث به لطف الهی به اتمام رسیده، خدا را شاکرم و از درگاه احدیت عاجزانه درخواست می‌کنم، که این برگ سبز را ذخیره قبر و قیامت قرار دهد و به حق آن فرزندان معصوم و اندگان برگزیده‌اش و نیز به احترام مقام آن مادران با فضیلت شفاعت آنان را نصیب گرداند و به مادرم سرکار ام‌البنین رضایی که از مادری سیده متولد شد، و به عنوان مادری سخت کوش با سختی‌های فراوان در بزرگ کردن و پرورش من سعی بلیغ نموده و با شیر خود عشق به اهل بیت (علیهم‌السلام) را در کامم ریخته، ثوابی عاید فرماید. همچنین از خدای بزرگ خواهانم که همسر سرکار انسیه توسلی را که فداکارانه تمام زحمات خودم و فرزندانمان بردوش او بوده و هست و همواره با آرام نگهداشتن فضای منزل و تقبل تمام کارها و زحمات این فرصت را برایم فراهم کرد تا این دوازدهمین اثر را با بضاعت مزجاة علمی به رشته تحریر درآورم و بتوانم در سلامتی نگهدارد و جزای اعمالش را به لطف و کرمش صدچندان مقرب فرماید. از خوانندگان گرامی ملت‌مسانه درخواست می‌نمایم برای تکمیل این اثر در دفع نواقص از ارسال هر نوع مطالب ارزنده دریغ نفرمایند.

عید سعید فطر سال ۱۴۳۳ هـ ق

مطابق با ۱۳۹۱/۵/۲۹

غرق گناه

عیسی ولانی